

československé k úhradě a zaplacení vymáhaného dluhu podle předpisů o tom platných ve styku s Německem i pak se svolením řečené Národní banky složití pohledávku, jež nezní na efektivní cizí měnu, ve prospěch vymáhající věřitelky s účinkem placení k soudu podle § 1425 obč. zák. Ani to neučinil. Musí proto strpěti, když nevyužil všech možností, jež mu devisové předpisy poskytují, aby se dluhu zprostil, že naň vymáhající věřitelka dokročila exekucí. Z uvedeného vyplývá, že jejímu povolení a provedení nebrání devisové předpisy, ani kdyby nyní Národní banka československá, což povinný neprokázal, odepřela souhlas k zaplacení podle předpisů platných o tom ve styku s Německem. K devisovým předpisům jest přihlížeti teprve při dispozici s exekučním výtěžkem a bude na vymáhající věřitelce po případě na exekučním soudu, aby se teprve při dispozici s ním podle těchto předpisů zachovala, když tak neučinil povinný (Sb. n. s. č. 13646, 14258, 12843 a j.). Zda kupní smlouva jest pro nemožnost dodání zboží pro devisové předpisy neplatná, nemůže býti řešeno v tomto řízení. Výtka uplatňovaná s hlediska § 81 č. 4 ex. ř., a to teprve v řízení oprávněném, není oprávněna, neboť jest exekučně vymáhána peněžitá pohledávka a vymáhající věřitelka nedomáhá se něčeho, čemu by měla býti z důvodů mravnosti odepřena žalovatelnost a platnost. V tom, že říšskoněmecké soudy posuzují devisové předpisy při rozhodování o exekučních návrzích jinak než soudy tuzemské, anebo že se ony předpisy s tuzemskými předpisy devisovými neshodují, nelze shledati nedostatek nebo porušení vzájemnosti a stačí odkázati na předpis § 79 ex. ř. a k normám uveřejněným pod č. 130 a 131/1924 Sb. z. a n.

Čís. 15841.

Přednostní právo podle § 173 zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří ze dne 9. října 1924 č. 221 Sb. z. a n. ve znění přílohy k vyhlášce ministerstva sociální péče ze dne 25. července 1934 č. 189 Sb. z. a n. přísluší v exekučním řízení pojistnému s příslušenstvím předepsanému za zaměstnance, kteří pracovali nebo konali služby na nemovitosti nebo v podniku, jemuž nemovitost sloužila (§ 2 cit. zák.), jestliže a pokud na nemovitosti té má přednostní právo některá z daní uvedených v § 265, odst. 1 až 3, zákona o přímých daních č. 76/1927 Sb. z. a n. ve znění přílohy k vyhlášce ministerstva financí z 8. července 1936, č. 227 Sb. z. a n.

(Plenární usnesení ze dne 22. února 1937, Pres. 1762/36.)

U nejvyššího soudu byla odporujícím si způsobem řešena otázka, je-li předpokladem pro přiznání přednostního práva pojistným příspěvkům sociálního pojištění, aby nemovitost sloužila úplně nebo převážně výdělečnému podnikání, podrobenému dani výdělkové, či stačí-li, že nemovitost slouží výdělečnému podniku, jehož zaměstnanci byli podrobeni nemocenskému pojištění. V rozhodnutích Sb. n. s. č. 4019, 4226, 5346, 7571, 7923, 10586, 10638, 11403, 11677, 11980, 14704 a jiných

neuveřejněných hájil nejvyšší soud názor první, kdežto v rozhodnutí Sb. n. s. č. 13588 vyslovil opačný názor. První prezident nejvyššího soudu přikázal podle § 12, odst. 2, zákona ze dne 16. dubna 1919 č. 216 Sb. z. a n. řešení této otázky zesílenému senátu, jenž se usnesl na právní větě v čele uvedené.

D ů v o d y :

Především jest přihlédnouti k vývoji nemocenského pojištění, z něhož vzešlo nynější pojištění sociální (pro případ nemoci, invalidity a stáří), a také k předpisům zákonným, jež otázku tu upravovaly dříve a nyní. Původně bylo pojištění podle § 1 zákona ze dne 30. března 1888, č. 33 ř. z. omezeno pouze na případ nemoci, zvalo se výslovně »dělnickým«, ba bylo omezeno jen na dělníky (závodní úředníky) průmyslové a živnostenské, jak to vysvětluje z toho, že stanovilo okruh pojištěných osob stejně jako zákon o pojištění pro případ úrazu (zák. č. 1/1888 ř. z.). Podle § 3 zák. č. 33/1888 ř. z. byli zemědělstí a lesní dělníci (závodní úředníci) odkázáni na zvláštní úpravu, jež byla přenechána zákonodárství zemskému. O vymáhání příspěvků pojistných obsahoval zákon č. 33/1888 ř. z. v § 38 a zák. č. 1/1888 ř. z. v § 26 jediné ustanovení, že se vymáhají cestou správní. Po změně exekučního řádu (§ 1 č. 12 a 13. ex. ř.) vyslovily soudy, zejména bývalý nejvyšší soud ve Vídni v plenárním rozhodnutí ze dne 27. listopadu 1900 Pres. 304/1900 (judikát č. 150), že příspěvky nemocenského a úrazového pojištění a příspěvky bratrským pokladnám možno vymáhati také exekucí soudní a že mají nárok na přednostní uspokojení před všemi zástavními právy, za týchž předpokladů jako daně. Nemaje určitého zákonného předpisu, dovolal se nejvyšší soud v odůvodnění tohoto judikátu analogie příspěvků těchto pojištění s daněmi a veřejnými dávkami. Ježto v té době bylo pojištění, jak již dotčeno, omezeno na zaměstnance průmyslových a živnosteských podniků, bylo na snadě, že při odůvodnění rozsahu přednostního práva bylo sáhnuo k dani výdělkové, jež podle § 76 zákona ze dne 25. října 1896, č. 220 ř. z. požívala nároku na přednostní uspokojení za určitých tam ustanovených předpokladů, totiž, že realita povinného byla věnována převážně podniku nebo byla zvláště proň zařízena. Tento stav trval až do roku 1919 nezměněn. Teprve zákonem ze dne 15. května 1919, č. 268 Sb. z. a n. bylo tehdejší nemocenské pojištění rozšířeno na všechny osoby pracující v poměru námezdním, zejména tedy také na osoby zaměstnané při zemědělském a lesním zpracování půdy a zákonem ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 8. listopadu 1928, č. 184 Sb. z. a n. bylo rozšířeno i na pojištění pro případ invalidity a stáří. Posléz dotčené zákony upravily také nově organizaci tohoto pojištění v §§ 23 a násl., a to vedle pojištění u okresních nemocenských pojišťoven také pojištění zemědělských a lesních pojištěnců u zvláštních zemědělských nemocenských pojišťoven (§ 25 dotč. zákona), a nyní platí zákon č. 221/1924 ve znění přílohy k vyhlášce ministerstva sociální péče ze dne 25. července 1934, č. 189 Sb. z. a n. Podle § 161, odst. 1, zákona vyměřuje a vybírá pojistné nemocenská pojišťovna, u níž jest pojištěnce přihlásiti. Vládní

návrh zákona o pojištění zamsětnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří — tisk č. 4186 z roku 1923 — měl ovšem vedle § 174 (nynější § 173) ještě ustanovení o zákonném zástavním právu příspěvků sociálního pojištění, jež bylo škrtnuto a zůstalo jen ustanovení nynějšího § 173, že pojistné s příslušenstvím požívá přednostního práva nedoplatků daní a dávek veřejných v řízení exekučním, konkursním a vyrovnacím. Zákon užívá výslovně množného čísla »daní a dávek« a zahrnuje tedy veškeré daně, které se platí z výdělečného nebo jiného podnikání. Nárok na přednostní uspokojení daní upravil pak nově zákon o přímých daních ze dne 15. června 1927, č. 76 Sb. z. a n. v § 265, a to v odst. 1 a 3 u daně pozemkové a domovní a v odst. 2 a 3 u daně výdělkové. Při výkladu § 173 zák. o sociálním pojištění jest přihlížeti jednak k předpisu § 265 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n., nyní v doslovu přílohy k vyhlášce ministerstva financí z 8. července 1936, č. 227 Sb. z. a n., jednak k tomu, že bylo provedeno rozdělení pojištěnců mezi okresní nemocenské pojišťovny a — mimo jiné — také zvláštní zemědělské pojišťovny. U zemědělských nemocenských pojišťoven přijde v úvahu zejména daň pozemková jako ona, na niž § 173 odkazuje. Tomuto názoru nasvědčují i §§ 2. a 92 současně projednaného a usneseného zákona ze dne 10. června 1925, č. 148 Sb. z. a n. o pojištění osob samostatně hospodařících pro případ invalidity a stáří, jež sice nenabyl ještě účinnosti, ale jest poučný pro vybadání úmyslů zákonodárců. Tento zákon pamatoval na obě skupiny osob činných jak v živnostech, tak v zemědělství a ustanovil, že jsou pojištěni všichni, kdo na vlastní účet provozují podnik výdělečný, podrobený všeobecné dani výdělkové, nebo jinaké zaměstnání podrobené této dani, nebo zemědělským zpracováním používají půdy podléhající dani pozemkové. Zákon staví podniky obojího druhu na roveň a § 92, jež má úplně obdobné ustanovení jako § 173 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n., poukazuje zřejmě k oběma daním v § 2 dotčeným. Tím je v čele uvedená právní věta odůvodněna.

Čís. 15842.

Nebylo-li při odepsání pozemků ze zemských desk a jejich zápisů do pozemkové knihy pro příslušné katastrální území doručeno knihovní usnesení tomu, komu přísluší k pozemkům těm patronátní právo v zemských deskách nezapsané, není rekurs oprávněného patronátu, směřující proti tomu, kdo přímo nabyt zápisem práv, omezen tříletou lhůtou (§ 64 knih. zák.), nýbrž lze jej podat v obecné promlčecí lhůtě (§ 62 knih. zák.). Vyžádal-li si dotčený knihovním zápisem v této obecné lhůtě doručení tohoto usnesení, plyne rekursní lhůta teprve od tohoto dne dodatečného doručení bez zřetele, zda se jinak před tím dověděl o knihovním zápisu. Předpisu § 63 knih. zák. nelze tu užítí.

(Rozh. ze dne 24. února 1937, R I 1455/36.)

Obec města K. podala dne 10. listopadu 1923 jako vlastnice zbytku deskového statku »P«, zapsaného ve vložce zemských desk u zemského soudu civilního v P., žádost, aby se zbytek tohoto deskového statku